

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΤΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Νοέμβριος 2022

Σε προηγούμενη ομόφωνη Απόφαση της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ (Ιούνιος 2022) τονίστηκε πως η ενεργειακή κρίση έχει επιφέρει ανυπολόγιστες συνέπειες στην ανάπτυξη, στην οικονομία, στην κοινωνία. Ιδιαίτερα η αύξηση του πληθωρισμού, η εκτίναξη των λογαριασμών της ενέργειας και η ακρίβεια σε υλικά και υπηρεσίες έχουν επιβαρύνει με απρόβλεπτο τρόπο τους προϋπολογισμούς στον τομέα της βιομηχανίας, στην κατασκευή και στα νοικοκυριά.

Για όλα τα προβλήματα στον ενεργειακό τομέα που συνδέονται άρρηκτα με την οικονομία και την κοινωνία το ΤΕΕ πρότεινε μια δέσμη μέτρων, που θεωρεί ότι μπορεί να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του σημερινού αδιεξόδου.

Συνοπτικά προτάθηκαν μέτρα όπως :

- Η αναπροσαρμογή του χρονοδιαγράμματος απολιγνιτοποίησης, σύμφωνα με την πρακτική άλλων ευρωπαϊκών χωρών στην κατεύθυνση πλήρους αξιοποίησης εγχώριων πόρων και την αντικατάσταση με λιγνίτη όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής από Φ.Α., στο πλαίσιο πάντα των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από την ΕΕ για την κλιματική ουδετερότητα
- Η αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων (π.χ. ειδικό χωρικό σχεδιασμό, ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, προώθηση έργων αποθήκευσης, συντήρηση και επέκταση δικτύων κλπ) .
- Η ρύθμιση και εποπτεία της αγοράς ενέργειας μέσω του ελέγχου της κερδοφορίας των παραγωγών αλλά και των προμηθευτών από της αρμόδιες αρχές (ΡΑΕ, Επιτροπή Ανταγωνισμού) και του ορισμού εύλογου πλαφόν κερδοφορίας των Εταιριών.
- Η εφαρμογή άμεσων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας με μείωση των φόρων στην ενέργεια και στα καύσιμα μεταφοράς, με παράλληλη φορολόγηση των υπερκερδών.
- Ο Συντονισμός με χώρες της ΕΕ για μείωση των τιμών CO₂.
- Η Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την εξοικονόμηση ενέργειας στις ιδιωτικές Επιχειρήσεις και τους δημόσιους φορείς.
- Η Εξοικονόμηση ενέργειας ιδιαίτερα στα κτίρια που ευθύνονται για το 40% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας σε εθνικό επίπεδο.
- Η αξιοποίηση απορριμμάτων.
- Η προώθηση των ενεργειακών κοινοτήτων.
- Η Επανεξέταση του πλέγματος έρευνας και εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων.
- Η εκπλήρωση από τη ΔΕΗ του ρόλου της ως αποκλειστικά Επιχείρησης δημοσίου συμφέροντος.

Σήμερα 6 μήνες μετά βρισκόμαστε σε δυσμενέστερη θέση ως κοινωνία και οικονομία και η ανάγκη προβολής και προώθησης των προτάσεων μας επιβεβαιώνεται κατά τον πλέον δραματικό τρόπο. Είναι χαρακτηριστικό ότι παρά τις επιδοτήσεις, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας σήμερα είναι σχεδόν διπλάσιο (80% περίπου) από το αντίστοιχο του 2021, και αυτό διότι δεν έχουν ληφθεί μέτρα μείωσης της τιμής της ΚWh, αλλά περιοριζόμαστε στις

επιδοτήσεις οι οποίες όπως αποδεικνύεται δεν λύνουν το πρόβλημα του πυρήνα της ακρίβειας της Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Η Ελλάδα είναι σε προνομιακή θέση, σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρώπης, διότι διαθέτει άφθονους εγχώριους πόρους και κυρίως ΑΠΕ και λιγνίτη, που δεν διαθέτουν άλλες χώρες. Θα έπρεπε λοιπόν να μην έχει θέμα επάρκειας ηλεκτρικής ενέργειας, να εξαρτάται λιγότερο από τις εισαγωγές και κυρίως να έχει από τις φθηνότερες τιμές. Εντούτοις η τιμή της χονδρικής ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα βρίσκεται στις υψηλότερες θέσεις των 27 και σε πολλούς μήνες, όπως ο τρέχων και ο Οκτώβριος είμαστε ακριβότεροι.

Διάφοροι παράγοντες έχουν συμβάλει σ' αυτό. Χαρακτηριστικά ενώ με την κρίση όλες οι χώρες μείωσαν την παραγωγή από ΦΑ η Ελλάδα την αύξησε κατά 24%. Άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ότι μελέτη του ΕΜΠ αποδεικνύει πως, αν λειτουργούσε η Πτολεμαΐδα 5 κατά το 2021, θα είχαμε μείωση του κόστους ενέργειας κατά 25-30% δηλαδή περίπου 1,2 δις.

Είναι επίσης χαρακτηριστικό να αναφερθεί εδώ ότι από συγκεκριμένους υπολογισμούς Προκύπτει, πως η απεξάρτηση της τιμής της χονδρικής από την τιμή του ΦΑ μπορεί να επιφέρει μια μείωση στην τιμή της χονδρικής μέχρι και 30%.

Από την προηγούμενη συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας είχαμε διατυπώσει την άποψη ότι η κρίση προέκυψε πολύ πριν από τον πόλεμο, αμέσως μετά την ένταση της πανδημίας όταν αυξήθηκε η ζήτηση ΦΑ. Και επειδή η κρίση δεν φαίνεται να λήγει σύντομα, ούτε οι τιμές του ΦΑ να επανέρχονται τουλάχιστον σύντομα, θεωρούμε ως μείζον ζήτημα την προβολή προς κάθε κατεύθυνση των προτάσεων μας με τις παρακάτω παρεμβάσεις σε άμεση προτεραιότητα για την μείωση του κόστους ενέργειας. Συγκεκριμένα:

1. Δημόσιος έλεγχος στην Ενέργεια

a. επαναφορά της ΔΕΗ υπό δημόσιο έλεγχο

2. Αλλαγή του μείγματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας

a. λήψη μέτρων για την αξιοποίηση του λιγνίτη ταυτόχρονα με μέτρα για τη μείωση του κόστους της λιγνιτικής παραγωγής. Με τα σημερινά δεδομένα όλοι συμφωνούν ότι ο λιγνίτης μπορεί μόνιμα να συμμετάσχει στο μείγμα σε μέσο ετήσιο ποσοστό περί το 20%. Παρότι εξαγγέλθηκε επισήμως από το ΥΠΕΝ, δεν υλοποιείται και η συμμετοχή του περιορίζεται στο 5-9%. Από τις καθημερινές παρατηρήσεις της DAM (day ahead market), φαίνεται ξεκάθαρα ότι όταν το εγχώριο προϊόν στο μείγμα ξεπερνάει το 50% της ημέρας, τότε η DAM πέφτει στα επίπεδα των 150 με 170 €/MWh. Πόσο μάλιστα όταν ο λιγνίτης διπλασιάζει τη συμμετοχή του στο μείγμα σε επίπεδα της τάξης του 20%. Χρειάζεται επανασχεδιασμός των ορυχείων για τη μόνιμη και διαχρονική αύξηση της παραγωγής τους, με παράλληλη πρόσληψη μόνιμου τεχνικού προσωπικού, μηχανικών και άλλων ειδικοτήτων στον κύκλο της λιγνιτοπαραγωγής.

b. Ενίσχυσης της παραγωγής από ΑΠΕ. Η συμβολή τους στο μείγμα βρίσκεται ήδη σε επίπεδα άνω του 33% ετησίως. Είναι εγκατεστημένα 9 GW και το νέο ΕΣΕΚ που συζητείται, ήδη αναφέρεται σε 25GW για το 2030. Αυτό σημαίνει την ανάπτυξη νέων δικτύων, λόγω κορεσμού, νέες διασυνδέσεις με τις γείτονες χώρες και εφαρμογή του χωροταξικού που αναφέρθηκε.

Επιπρόσθετα οι ΑΠΕ μπορούν μέσω διμερών συμβολαίων να αποτελέσουν μια ουσιαστική εναλλακτική που θα συμφέρει αφενός στην ανάπτυξή τους, αφετέρου δε θα επιβαρύνει τον ΕΛΑΠΕ. Η υγιής ανάπτυξη της αγοράς των διμερών συμβολαίων είναι ιδιαίτερα σημαντική στην κατεύθυνση αυτή.

3. Έλεγχο της λειτουργίας της αγοράς.

- a. Μπορεί το ηλεκτρικό ρεύμα να διατίθεται σαν εμπόρευμα από την ΕΕ δεν χάνει όμως τον κοινωνικό του χαρακτήρα. Οι ελεγκτικές αρχές (ΡΑΕ, Επιτροπή Ανταγωνισμού) πρέπει να παρεμβαίνουν μονίμως, ώστε να διαμορφώνεται μια τιμή προσιτή που θα συμβάλλει στην οικονομία και ανάπτυξη.
- b. Επιβολή ενός πλαφόν στα κέρδη των εταιριών ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης. Στο πρώτο εξάμηνο του 2021 πριν την κρίση, με ένα κόστος χονδρικής 50€/MWh στη λιανική το ρεύμα πουλιόταν στα 100 €/MWh. Επαρκούσαν δηλαδή 50 €/MWh για όλα τα έξοδα και το κέρδος, πάνω στην τιμή της χονδρικής. Είναι χαρακτηριστικό ότι το Σεπτέμβριο η τιμή της χονδρικής αγοράς διαμορφωνόταν 460€ / MWh και η ΔΕΗ πουλούσε 800 €/MWh περίπου. Αντίστοιχα τον Οκτώβριο με τιμή αγοράς 232€/MWh στη χονδρική, πουλούσε 595 €/MWh . Διαμορφώνεται με αυτά τα μεγέθη ένα κέρδος που φθάνει και το 156% και τα 50€/MWh έξοδα και κέρδος, να γίνονται 300 € /MWh !!, έξω από κάθε λογική.
- c. Ειδικά επειδή αναφερόμαστε σε ένα είδος πρώτης ανάγκης και μάλιστα τα συγκεκριμένα παραδείγματα προέρχονται από τη ΔΕΗ, η οποία θα έπρεπε να ωθεί τις τιμές προς τα κάτω και όχι να πρωτοστατεί στην ακρίβεια. Κέρδη σε τόσο βασικά αγαθά όπως η ενέργεια δε μπορούν να κινούνται σε ποσοστά μεγαλύτερα του 5%. Άλλο αγορά και άλλο χάος όπως διαμορφώνεται όταν η αγορά λειτουργεί αρρυθμιστή.

4. Επιστροφή και φορολόγηση των υπερκερδών

- a. Για την αγορά της χονδρικής η ΡΑΕ για το εξάμηνο Οκτώβριος'21-Απρίλιος'22, με πόρισμα της, υπολόγισε υπερκέρδη 927 εκ. Δεδομένου ότι η αλματώδης άνοδος των τιμών ξεκίνησε ένα τρίμηνο πριν , από Ιουλ'21 και συνεχίστηκε κ ένα τρίμηνο μετά , δηλαδή Ιούν'22 , (έως ότου άλλαξε ο νόμος και μπήκε ο τύπος της Ρυθμιζόμενης Τιμής Αποζημίωσης Παραγωγών, κάθε είδους μονάδας), θα πρέπει τα υπερκέρδη στην χονδρική να υπολογισθούν για όλο αυτό το 12μηνο Ιούλιος'21-Ιούνιος'22 και να φορολογηθούν, (που σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΡΑΕ θα ξεπερνούσαν το 1,5δισ.
- b. Ομοίως και τα υπερκέρδη της λιανικής, που προέκυψαν όπως αναφέρθηκε από τον Αύγουστο του 2022 και έπειτα , μετά την «κατάργηση» της ρήτρας αναπροσαρμογής.
- c. Παρεμφερή υπερκέρδη υπήρξαν και στον κύκλο των διυλιστηρίων. Μόλις προ λίγων ημερών ανακοινώθηκαν επισήμως από την Hellenic Energy (ΕΛΠΕ), υπερκέρδη 799 εκ. μόνο για το εννεάμηνο 2022, που μπορεί και να φθάνουν τα 1200 εκ. βάσει των λογιστικών προτύπων της ΕΕ. Αναμένονται τα αποτελέσματα της ΜΟΗ.

- d. Το σύνολο των παραπάνω δις. υπερκερδών (windfalls), θα πρέπει να φορολογηθούν και να επιστρέψουν στους καταναλωτές και τη Βιομηχανία , ως αδίκως καταβληθέντα.

Η ανάγκη παρέμβασης του ΤΕΕ

Από όλα τα παραπάνω που αναφέρθηκαν χαρακτηριστικά, αναδεικνύεται η ανάγκη δυναμικών παρεμβάσεων του ΤΕΕ και λόγω του ρόλου που παίζει προς την Πολιτεία, την ανάπτυξη και την κοινωνία αλλά και για την υπεράσπιση των μηχανικών. Παρεμβάσεις θα πρέπει να γίνουν προς τους αρμόδιους φορείς για μια σειρά θέματα που προαναφέρθηκαν όπως λειτουργία αγοράς, μείωση κόστους παραγωγής , μείωση τιμής χονδρικής ,έλεγχος κερδών λιανικής, φορολόγηση υπερκερδών, επαναφορά της ΔΕΗ σε δημόσιο έλεγχο κλπ.

Συγκεκριμένα προτείνονται και αποφασίζονται:

- Συναντήσεις και παρεμβάσεις στο παραπάνω πλαίσιο θέσεων του ΤΕΕ με :
 - Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και με τον Υπουργό Ανάπτυξης
 - Τις ελεγκτικές αρχές ΡΑΕ και Επιτροπή Ανταγωνισμού
 - Την Διοίκηση της ΔΕΗ
 - Αρμόδιους φορείς όπως ΕΒΙΚΕΝ, Εμπορικό ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ, ΓΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ
- Συνέντευξη Τύπου για να αναπτυχθούν στους δημοσιογράφους οι θέσεις του ΤΕΕ

Για τις παραπάνω πρωτοβουλίες θα πρέπει να ορισθούν και σαφή χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

